

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติ หลังโควิดต่อธุรกิจภาคใต้

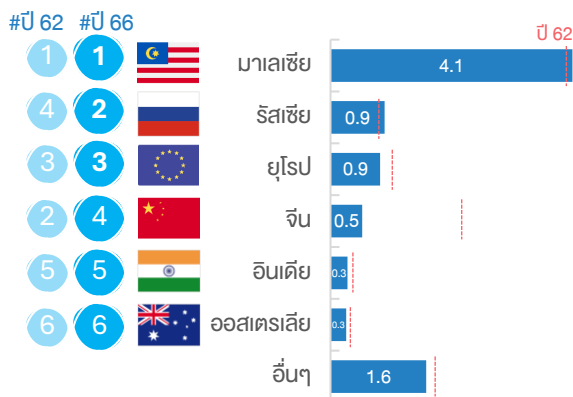
ภัทริยา นวลไย | ญาณิศรา ศตะรัต | ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้

จากสถานการณ์โควิด เทคโนโลยีและดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งส่งผลให้รูปแบบและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน กระทบต่อรายได้ธุรกิจท่องเที่ยวและเกี่ยวเนื่องแตกต่างกัน

บทความนี้ ผู้เขียนจะมาฉายภาพพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติหลังโควิด โดยเฉพาะสัญชาติหลักที่เข้ามาเที่ยวภาคใต้ สูงสุด 4 สัญชาติ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อธุรกิจภาคใต้อย่างไร

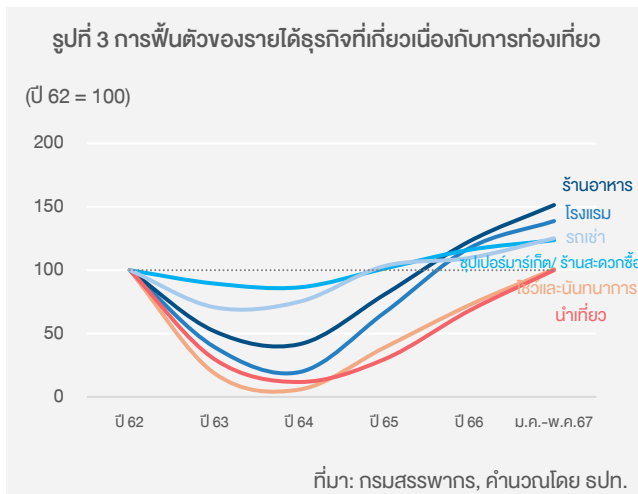
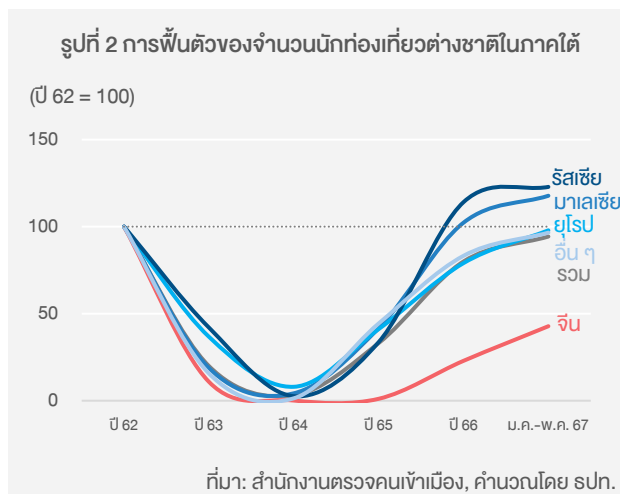
รูปที่ 1 จำนวนชาวต่างชาติที่เดินทางผ่าน ตม. ภาคใต้ ปี 66 (ล้านคน)

ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, คำนวณโดย สปท.

การท่องเที่ยวภาคใต้หลังโควิดฟื้นตัวต่อเนื่อง แต่ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

- ก่อนโควิดเศรษฐกิจภาคใต้พึ่งพาการท่องเที่ยวสูง ถึง 16% ของ GRP โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่สร้างรายได้กว่า 77% ของรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งหมด โดยธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับท่องเที่ยวสร้างงานให้คนใต้กว่า 22% ของแรงงานในภาค
- ปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ฟื้นตัวมามากกว่าก่อนโควิด โดยกลุ่มหลักยังเหมือนช่วงก่อนโควิด ได้แก่ มาเลเซีย รัสเซีย และยุโรป (รูปที่ 1) มีเพียงจีนที่ฟื้นตัวช้า กลับมาเพียง 43% (ม.ค.-พ.ค.67) (รูปที่ 2) จากเศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัวและมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศของจีน สะท้อนจากจำนวนเที่ยวบินตรงที่กลับมาเพียงประมาณ 60%

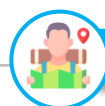
- ในมิติพื้นที่พบว่า นักท่องเที่ยวแต่ละสัญชาติยังมีนิยมเดินทางไปจังหวัดเดิมกับก่อนโควิด เช่น ชาวมาเลเซียยังคงนิยมท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ขณะที่ชาวรัสเซียและยุโรปยังคงกระจุกตัวในจังหวัดภูเก็ต
- ด้านรายได้ฟื้นตัวดีเช่นกัน สอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยว แต่สังเกตเห็นว่า การฟื้นตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยรายได้ธุรกิจนำเที่ยวและโฮมฟื้นตัวน้อยกว่าร้านอาหารหรือโรงแรม ส่วนหนึ่งจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป (รูปที่ 3)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติ หลังโควิดต่อธุรกิจภาคใต้

ภัทริยา นวลไย | ญาณิศรา ศตะริต | ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้

พฤติกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยวแต่ละสัญชาติหลักเปลี่ยนแปลงจากก่อนโควิด

หลังโควิด แม้นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ที่เข้ามาในภาคใต้ยังเป็นกลุ่มเดิมกับก่อนโควิด แต่เห็นได้ชัดว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวและลักษณะของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป โดยนักท่องเที่ยวทุกสัญชาติเป็นกลุ่มที่ไปด้วยตนเอง (F.I.T.) มากขึ้น อายุเฉลี่ยลดลง มีทั้งกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานเข้ามามากขึ้น จึงเน้นวางแผนเที่ยวด้วยตัวเองและนิยมไปสถานที่ท่องเที่ยวหรือร้านค้า/ร้านอาหารที่ได้รับความนิยมใน social media

เที่ยวด้วยตนเองมากขึ้น

อายุเฉลี่ยลดลง

มองหาความเป็นท้องถิ่นมากขึ้น

	<p>มาเลเซีย</p> <ul style="list-style-type: none"> เที่ยวเองโดยขับริยยนต์เข้ามามากขึ้น มีจำนวนรถยนต์ผ่านด่านสะเดาต่อเดือนสูงกว่าก่อนโควิด 8% จองตรงกับโรงแรมมากขึ้น โดยเน้นที่กินและที่เที่ยวยอดฮิตตาม social media 	<p>กลุ่มเพื่อนและครอบครัว นิยมขับริยยนต์ส่วนตัวและคาราวาน Big Bike เข้ามา จากเดิมที่ส่วนใหญ่เป็นกรุ๊ปทัวร์สูงอายุหรือวัยเกษียณ</p>	<p>กินอาหารท้องถิ่นตามรีวิว social media โดย 76% ทาน street food จากเดิมเพียง 60% รวมถึงนิยมเข้าร้านสะดวกซื้อ ช้องของฝากเป็นเงินมงขะเคียว</p> <p>เที่ยวธรรมชาติที่พัทลุง รวมถึงสายมูถิ่นนครศรีธรรมราช</p>
--	--	---	--

	<p>รัสเซีย</p> <ul style="list-style-type: none"> จองที่พักและ package เที่ยวผ่านออนไลน์มากขึ้น กลุ่มที่อยู่ยาวนิยมเช่าบ้าน คอนโด หรือวิลล่า 	<p>เป็นกลุ่มวัยทำงาน Digital Nomad และพักยาวขึ้น เฉลี่ยประมาณ 15 วัน – 1 เดือน</p>	<p>ชอบผลไม้ไทย โดยเฉพาะมะม่วง นิยมซื้อผลไม้ตามฤดูกาลเป็นของฝาก</p> <p>เที่ยวตลาดนัด ถนนคนเดิน มากขึ้น แต่ยังไม่นิยมกินอาหารรัสเซียเป็นหลัก</p>
--	---	---	--

	<p>ยุโรป</p> <ul style="list-style-type: none"> จองที่พักและ package เที่ยวผ่านออนไลน์มากขึ้น จอง last minute และพักหลายโรงแรมมากขึ้น นิยมซื้อ all inclusive package^{1/} เพื่อควบคุมงบประมาณท่องเที่ยว 	<p>เป็นกลุ่มวัยทำงานและวัยรุ่น มากขึ้น โดยเฉพาะที่กระบี่ ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 25-34 ปี</p> <p>เป็นกลุ่มวัยทำงาน Digital Nomad และพักยาวขึ้น โดยเฉพาะที่เกาะพะงัน</p>	<p>วัยรุ่น/วัยทำงาน ชอบอาหารและกิจกรรม night life ท้องถิ่น เช่น street food ร้านสะดวกซื้อ</p> <p>วัยสูงอายุ สนใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และ Responsible Tourism^{2/} มากขึ้น</p>
--	---	---	---

	<p>จีน</p> <ul style="list-style-type: none"> ยังเป็น F.I.T. เกือบทั้งหมด ต่างจากเดิมที่เป็นกรุ๊ปทัวร์เกือบครึ่ง จองที่พักผ่านออนไลน์ ซื้อ package เที่ยวตามรีวิวใน social media และจากไกด์ไทยแนะนำ 	<p>เกือบ 60% เป็นกลุ่ม first visit ที่เป็นวัยทำงานมากขึ้น โดยเฉพาะในภูเก็ต อานิสงส์จากมาตรการ Visa Free</p>	<p>กินอาหารท้องถิ่น ชอบปิ้งร้านค้าตามรีวิว social media เช่น street food</p> <p>เที่ยวตลาดนัด ถนนคนเดิน มากขึ้น</p>
--	---	---	--

^{1/}all inclusive package ส่วนใหญ่ครอบคลุมค่าโดยสารเครื่องบิน ค่าที่พัก และค่ารถรับส่งสนามบิน-ที่พัก โดยบาง package อาจครอบคลุมเพิ่มค่าอาหารและเครื่องดื่มในโรงแรม

^{2/}Responsible Tourism หรือ การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจชุมชน

ที่มา: จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในภาคใต้ และโครงการสำรวจเพื่อการวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (ททท.)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติ หลังโควิดต่อธุรกิจภาคใต้

ภัทริยา นวลไย | ญาณิศรา ศตะริต | ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้

ธุรกิจได้ประโยชน์ต่างกันจากพฤติกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลผลสำรวจด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้สามารถประเมินประโยชน์ของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปต่อธุรกิจต่าง ๆ ดังนี้

รายได้	สาขาธุรกิจ
เพิ่ม และกระจาย	 ร้านอาหาร/cafe มีร้านเปิดใหม่เพิ่มขึ้นถึง 23% ^{3/} นักท่องเที่ยวกระจายไปร้านเล็ก โดยเฉพาะที่โฆษณาผ่าน social media
	 ห้าง/ร้านสะดวกซื้อ/ร้านค้าท้องถิ่น ยอดขายเพิ่มขึ้นได้จากที่นักท่องเที่ยวกินอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงซื้อของฝาก
	 ธุรกิจรถเช่า โดยนิยมรถจักรยานยนต์ รถยนต์ และรถตู้ เนื่องจากเที่ยวเองและกระจายไปหลายแหล่ง เห็นจากยอดขายรถในพื้นที่หลักยังสูง โดยเฉพาะในจังหวัดภูเก็ต
เพิ่ม แต่กระจุก	 โรงแรม 4 ดาว ขึ้นไปปรับราคาเพิ่มจากปีก่อน โดยกว่า 45% ปรับราคาเพิ่มขึ้น 10-20% ^{4/} จากรูปลักษณ์และคุณภาพที่ตอบโจทย์ ขณะที่โรงแรมไม่เกิน 3 ดาว ปรับราคาได้ค่อนข้างจำกัด
	 ธุรกิจนำเที่ยว ที่จัด package เที่ยวได้หลายรูปแบบตอบโจทย์นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กได้ รวมถึงเรือนำเที่ยวที่ตกแต่งสวยงาม ใจนักท่องเที่ยวยังใช้บริการและถ่ายรูปมากขึ้น
	 ร้านขายของที่ระลึก ที่ปรับมาขายสินค้าตามความชอบของนักท่องเที่ยว เช่น เน้นขายอาหารและขนมขบเคี้ยวแก่ชาวมาเลเซีย
ยังไม่ฟื้น	 ธุรกิจสวนน้ำและนันทนาการอื่น ๆ กระจุกตัวในสวนน้ำ โดยเฉพาะที่รับลูกค้าต่างชาติ เช่น ตะวันออกกลางที่ชอบเล่นน้ำ เนื่องจากภูมิประเทศตะวันออกกลางที่ร้อนและแล้ง รวมถึงสวนสนุก Adventure ที่ได้ความนิยมจาก facility ครบวงจร
	 ธุรกิจที่รับกรุ๊ปทัวร์จีน <ul style="list-style-type: none"> โรงแรม หลายแห่งยังปิดกิจการ แต่บางแห่งปรับตัวรับสัญชาติอื่น เช่น มาเลเซีย อินเดีย ธุรกิจแสดงโชว์ เน้นหา F.I.T สัญชาติอื่นแทน แม้จำนวนหัวยังไม่เท่าช่วงก่อนโควิด แต่สามารถเพิ่มราคาขายได้ ร้านขายของที่ระลึก ยังปิดกิจการ
	 ธุรกิจขนาดเล็กที่มีปัญหาเงินทุน ไม่สามารถปรับตัวธุรกิจและแข่งขันได้ อาทิ เรือนำเที่ยวรายเล็ก

^{3/}ปี 65 เทียบปี 62, ข้อมูล สสว. และ ^{4/}ผลสำรวจความเชื่อมั่นผู้ประกอบการที่พักแรมเดือน พ.ค. 67

มองไปข้างหน้า การท่องเที่ยวภาคใต้คาดว่าจะยังคงขยายตัวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มหลัก ทั้งมาเลเซีย รัสเซีย ยุโรป และจีน ซึ่งด้วยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังธุรกิจต่างกัน อาทิ ร้านอาหาร รถเช่า มีรายได้เพิ่ม เนื่องจากนักท่องเที่ยวชอบเดินทางเอง โดยริ้วจาก Social media ทำให้เข้าถึงธุรกิจรายย่อยได้มากขึ้น ขณะที่รายได้โรงแรมเพิ่มขึ้นแต่ยังกระจุกตัว เนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสะอาดสบายและมีเอกลักษณ์ ทั้งนี้ หากธุรกิจสามารถดำเนินกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวแต่สัญชาติที่เปลี่ยนไปได้ จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้ธุรกิจเติบโตอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสร้างรายได้ให้ภาคการท่องเที่ยวของไทยอย่างต่อเนื่องในระยะยาว